

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი ი. გოგებაშვილის სახელობისა, დაარსდა 1939 თელავის პედაგოგიური (სამასწავლებლო) ტექნიკუმის (1924–39) ბაზაზე. 1939–51 ეწოდებოდა თელავის სამასწავლებლო ინ-ტი, 1951–99 – თელავის სახელმწ. პედაგოგიური ინ-ტი; 1940 ი. გოგებაშვილის დაბადებიდან მე-100 წლისთავის იუბილესთან დაკავშირებით ინ-ტს მისი სახელი მიენიჭა, 1992 ინ-ტმა ავტონომია მოიპოვა და 1999 მიენიჭა უნ-ტის სტატუსი.

1992 თელავის პედ. ინ-ტში შეიქმნა ახ. სასწ. გეგმები; შემოიღეს ახ. სასწ. დისციპლინები: ქართ. და მსოფლიო კულტ. ისტორია, ქართ. სამართლის ისტორია, რელიგ. ისტორია, საღვთო სჯული; არასპეც. ფაკ-ტებზე სავალდებულო იყო ქართ. ენა და ლიტ-რა, საქართვ. ისტორია, საქართვ. გეოგრაფია. 1999-თვის ინ-ტში სწავლების ვადა იყო 5 წელი სწავლების დასრულებული და დაუსრულებელი ფორმით; მოქმედებდა სახელმწ. და კერძო დაფინანსების სექტორები.

2017-თვის თ. ს. უ-ში სწავლება მიმდინარეობდა განახლებული პროგრამით ქართ. ენაზე. სწავლება იყო სამსაფეხურიანი: საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო პროგრამები, მუშაობდა აგრეთვე პროფ. განათლების საფეხური.

თ. ს. უ-ში ფუნქციონირებდა 5 ფაკ-ტი შესაბამისი დეპარტამენტებით: აგრ. მეცნიერებათა; განათლების; ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა; სოც. მეცნიერებათა, ბიზნესისა და სამართლის; ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკ-ტები. მოქმედებდა აგრეთვე ქართ. ენაში მომზადების საგანმან. პროგრამები აზერბ. და სომხურენოვანი მოსახლეობისათვის.

თ. ს. უ-ში ფუნქციონირებს საუნივერსიტეტო ენციკლოპედია, სოციოლოგიური კვლევითი ჯგუფი, უცხო ენებისა და პროფ. გადამზადების ცენტრი, კავკ. კვლევების ცენტრი, არქეოლ. კაბინეტი, იურიდ. კლინიკა, შავი ზღვის საერთაშ. უნ-ტის მეგობრობის უცხო ენათა ცენტრი. მოქმედებს სხვადასხვა ქვეყნის კულტ. და ლიტ-რის შესწავლის ცენტრები.

დაარსებისთანავე თ. ს. უ-ს დაეთმო „კახეთის სამეფოს სასახლე“. 1973 კი განლაგდა მხოლოდ მისთვის აშენებულ სპეც. კომპლექსში. ამჟამად უნ-ტი განთავსებულია 4 სასწ. კორპუსში, აქვს ღია და დახურული სპორტული მოედნები, ხელოვნების და კულტ. ცენტრი, რაც განლაგებულია 7 ჰა ფართობის გამწვანებულ ტერიტორიაზე. თ. ს. უ-ს აქვს თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი ბ-კა 2 ათ-ზე მეტი დაცვითი ერთეულით; 30-ზე მეტი კაბინეტ-ლაბორატორია, სასწ. სახელოსნო; ფუნქციონირებს ინტერნეტის ქსელი, კომპიუტერული ცენტრი აგრეთვე საზ. ორგანიზაციები: სპორტული, ახალგაზრდა მეცნიერთა, ინტელექტუალთა; იუმორისტული და სადისკუსიო კლუბები; სტუდენტურ ცხოვრებას კოორდინაციას უწევს უნ-ტის სტუდენტური თვითმმართველობა.

1947-73 გამოვიდა თელავის ინ-ტის შრომების 8 ტ., შემდეგ შრომები იბეჭდებოდა ს.-ს. ორბელიანის სახ. პედ. ინ-ტის ერთობლივ შრომათა კრებულებში, 1998-იდან განახლდა თელავის პედ. ინ-ტის შრომათა კრებულის გამოცემა. ამჟამად ყოველწლიურად ქვეყნდება თ. ს. უ-ის პროფესორ-მასწავლებელთა, დოქტორანთა და სტუდენტთა სამეცნ. შრომების კრებულები. 2010-იდან წელიწადში ორჯერ გამოდის ჟურნ. „თელავის უნივერსიტეტი“.

თ. ს. უ. თანამშრომლობს საქართვე. სხვა უმაღლეს სასწავლებლებთან, აგრეთვე ამერ. და ევრ. უნ-ტებთან. თელავის უნ-ტის სტუდენტები და აკად. პერსონალი მონაწილეობენ გაცვლით პროგრამებში; თ. ს. უ-ში წარმატებით ხორციელდება რამდენიმე საერთაშ. პროექტი, მ. შ. „ერაზმუს მუნდუსისა“ და „ტემპუსის“ პროექტები. უნ-ტში იმართება რესპ. და საერთაშ. მასშტაბის კონფერენციები. თ. ს. უ-ის საპატიო დოქტორის წოდება აქვს თანამშრომლობისა და სამეცნ.-პრაქტ. მოღვაწეობისათვის მინიჭებული აქვთ გერმანიის (ქ. ბიბერახი) და თურქეთის ცნობილ მეცნიერებს.

1999-იდან თელავის უნ-ტში დანესებულია ანტონ I კათოლიკოსის ი. ბერიტაშვილის, ლ. ბერიშვილის, გაიომ რექტორის ი. გოგებაშვილის, ერეკლე II-ის, გ. ლეონიძის, ა. რაზმაძის, გ. ჩოხელის, ივ. ჯავახიშვილის სახელობითი სტიპენდიები. თსუ-ში ფუნქციონირებს მარი ბროსეს საზ-ბა. თელავის სახელმწ. ინ-ტის დირექტორები იყვნენ: დ. შაფაქიძე (1939-41), ტ. სარიშვილი (1941-42), შ. სიხარულიძე (1942-43), ნ. ჩახვაშვილი (1943-46), დ. შაფაქიძე (1946-50);

თელავის სახელმწ. ინ-ტის რექტორები: ი. ნანობაშვილი (1950-54), ვ. ციხისთავი (1954-59), ნ. ქორთუა (1959-84), კ. ივანიძე (1984-85), ნ. მალუძე (1985-88), რ. ჭიკაძე (1988-2004), გ. გოცირიძე (2004-10), თ. ჯავახიშვილი (2010-13), ა. ლელაღუტაშვილი

(2013-14); 2015-იდან

ი. შიოშვილი
